

Neumann
Technológiai
Platform

Öt releváns kihívás az AI szabályozása körül

Információvédelem menedzselése
CXIII. szakmai fórum

HÉTPECSÉT INFORMÁCIÓBIZTONSÁGI EGYESÜLET

Előadó:

dr. Vajda Viktor LL.M.

ügyvezető-helyettes, Neumann János Nonprofit Közhasznú Kft.

Neumann
Technológiai
Platform

2024. november 20.

Agenda & kulcsszavak

1. Kockázatok
2. Erőforrások
3. Tudatosság
4. Jogalkalmazás
5. Versenyképesség

1. Az AI minden területen rejthet kockázatokat

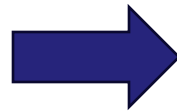

1. **Kockázatok**
2. Erőforrások
3. Tudatosság
4. Jogalkalmazás
5. Versenyképesség

1. Az AI minden területen rejthet kockázatokat

Állítás:

- **specifikus** funkciót ellátó AI alkalmazás (**weak AI**) bármely **probléma megoldására** fejleszthető,
- az **általános célú MI-modellek** pedig éppen az **emberi gondolkodás** és átfogó problémamegoldás folyamatát igyekeznek reprodukálni

Következtetés:

az **AI éppen úgy** beláthatatlanul sok területen **okozhat**

- társadalmi, etikai problémákat,
- jogsértéseket, visszaéléseket,
- egyéb **kockázatokat**,

mint az érintett tevékenységek **ember** általi elvégzése

1. Az AI minden területen rejthet kockázatokat

A kockázat **fogalma:**

„**kockázat**”: a káros hatás előfordulási valószínűségének és a káros hatás súlyosságának kombinációja

(AI Act 3. cikk 2. pont)

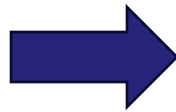
A kockázatok lehetséges **forrásai:**

- lényegesen nagyobb hatékonyság
- téves következtetések (pl. **machine learning bias**)
- átláthatatlanság (pl. **deepfake**)
- egyéb, nem várt hatások az AI alkalmazás bármely szakaszában, így
 - a felhasznált adatok kiválasztásában (pl. **szertői jogi védelem**)
 - a betanításban (pl. **overfitting**)
 - az alkalmazás során (pl. **offensive AI alkalmazása vagy szándékolatlan létrehozása**)

1. Az AI minden területen rejthet kockázatokat

Állítás:

- **AI-kockázatok eddig hézagosan váltak közismertté:**
 - ✓ egyes felhasználási módoknál (pl. **önvezető járművek**)
 - ✓ egyes konkrét AI megoldások esetében (pl. a **Chat GPT-vel generált dolgozatok**)

Következtetés:

- **tudatos kockázatazonosítás, -felmérés és -értékelés** szükséges
 - az üzleti döntésekben
 - a jogalkotásban
 - a jogalkalmazás során
- ez a döntéshozókra és a döntéselőkészítőkre egyaránt kiterjed

2. Egyenlőtlen az erőforrások eloszlása

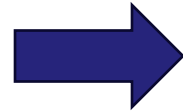
1. Kockázatok
- 2. Erőforrások**
3. Tudatosság
4. Jogalkalmazás
5. Versenyképesség

2. Egyenlőtlen az erőforrások eloszlása

Állítás:

Az AI alkalmazások fejlesztéséhez és üzemeltetéséhez jelentős, sok esetben (pl. a generatív AI nagy nyelvi modellek esetében)

- extrém mértékű **számítási kapacitás**, illetve
 - nagy **adatbázisokhoz** való hozzáférés
- szükséges.

Következtetés (1):

Az **ökoszisztéma minden szintjén** jelentős az előnye a több erőforrással rendelkező szereplőnek, és ez káros hatással,

- a verseny korlátozásával,
- az innováció terjedésének lassulásával és
- a kisebb szereplők versenyképességének csökkenésével

jár(hat).

2. Egyenlőtlen az erőforrások eloszlása

Következtetés (2):

Minden olyan intézkedés, amely az erőforrás-aszimmetria káros hatást korlátozza, kiemelt jelentőséggel bírhat az AI hatékony alkalmazását biztosító szakpolitikák terén:

- **versenyjogi eszközök**

- pl. az Európai Bizottság a brit versenyhatósággal, valamint az Egyesült Államok igazságügyi minisztériumával és versenyhatóságával **együttes állásfoglalása a generatív AI-alapmodellek és AI-termékek piaci versenyéről**

- **a kisebb piaci szereplők célzott támogatása**

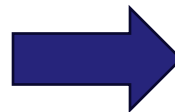
- pl. a Bizottság kezdeményezése „**AI Factories Initiative**” részeként a start-upoknak és **KKV-knak** szánt szuperszámítógép (**HPC**) kapacitás megteremtésére

2. Egyenlőtlen az erőforrások eloszlása

Állítás:

Maga az **AI Act** bár nem tartalmaz sem ágazati versenyjogi, sem támogatási szabályokat, azonban

- **kiterjeszti a hatályát** a harmadik országban fejlesztett és onnan üzemeltetett, de az EU-ban alkalmazott AI-ra is,
- több jogintézménynél (pl. a regulatory sandbox, az EU AI Testület feladatai) **kiemelt szempontként rögzíti a versenyképesség** és az innováció ösztönzését

Következtetés:

Az **AI Act** és az ahhoz kapcsolódó tagállami jogalkotás az **általános versenyjogi követelményekkel** együtt maga is **alkalmas** lehet a versenykorlátozás elleni fellépésre.

3. Bővítendő a fogyasztók és a felhasználók tudása

1. Kockázatok
2. Erőforrások
- 3. Tudatosság**
4. Jogalkalmazás
5. Versenyképesség

3. Bővítendő a fogyasztók és a felhasználók tudása

Az AI Act központi célja a **technológia átláthatóságának biztosítása**, különösen a nagy kockázatú rendszerek esetében, ld. „[...] az alkalmazók értelmezhessek a rendszer kimenetét és megfelelően használhassák azt [...]” (AI Act 13. (1) bek.)

Az AI Act ennek érdekében számos **tájékoztatási követelményt** vezet be

- a **használati utasítás** tartalmára,
- a fejlesztők és az üzemeltetők **azonosítására** és
- az **AI rendszer működésére** is (pl. az AI generált tartalmak jelzése)

3. Bővítendő a fogyasztók és a felhasználók tudása

Állítás:

(i) A **tájékoztatás** csak akkor vezet **tényleges átláthatóságra**, ha a felhasználók és a fogyasztók

- ✓ **értelmezni tudják** a tájékoztatások tartalmát
 - az AI Act „*tömör, teljes körű, pontos és egyértelmű, az alkalmazók számára releváns, hozzáférhető és érthető információk*”-ról ír, amely nem könnyű feladat, ld. AI Act 13. cikk (2) bek.)
- ✓ legalább fő vonalakban **tisztában vannak AI sajátosságaival**, működésével és annak korlátaival

(ii) Az **AI és az adott AI alapú alkalmazás érthető bemutatása** kiemelt szempont kell legyen a vállalati működésben.

4. A jogalkalmazók szerepe meghatározó

1. Kockázatok
2. Erőforrások
3. Tudatosság
4. **Jogalkalmazás**
5. Versenyképesség

4. A jogalkalmazók szerepe meghatározó

Az uniós és a tagállami intézmények között **megosztott hatáskör**:

- **az általános célú AI** rendszerek tekintetében uniós szintű hatósági jogkörrel bíró, a **Bizottság mellett működő AI Office** jár el,
- **minden más AI rendszer** esetében a **tagállamok** által kijelölt **piacfelügyeleti és** az uniós intézmények felé tett **bejelentésért felelős hatóságai** (*'notifying authority'*)

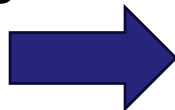
A **tagállami végrehajtás** elsősorban klasszikus piacfelügyeleti hatósági feladatköröket jelent:

- **hatósági ellenőrzés**
- **jogsértés megállapítása,**
- **kötelezés annak megszüntetésére**
- **bírságot**

4. A jogalkalmazók szerepe meghatározó

Állítás:

- Az AI Act-nek nincsenek közvetlen hazai, uniós vagy nemzetközi szabályozási előzményei
- Egy AI rendszer jogellenes vagy hibás működésének felismerése, a jogsértés vagy **a hiba okának feltárása** még az egyéb digitális rendszerekhez mérten is **komplex folyamat**

Következtetés:

- Nemcsak vállalati szinten, hanem a jogalkalmazók szintjén is hangsúlyos az **AI hibáit azonosítani, javítani képes szakértői kapacitások biztosítása**
- A hatósági jogalkalmazói gyakorlatnak kiemelt jelentősége lesz az **általános állásfoglalások** és **egyedi döntések** útján
 - ✓ mind az uniós szinten
(**brüsszeli AI Office, AI Board**)
 - ✓ mind a tagállami szinten
(**piacfelügyeleti hatóságok és nemzeti AI Office-ok**)

5. A versenyképességi szempontokat érvényesíteni kell

1. Kockázatok
2. Erőforrások
3. Tudatosság
4. Jogalkalmazás
- 5. Versenyképesség**

5. A versenyképességi szempontokat érvényesíteni kell

Az AI Act deklarált célrendszere

[1. cikk (1) bekezdés]:

- a belső piac működésének javítása;
- az emberközpontú és megbízható mesterséges intelligencia elterjedésének előmozdítása,
- az alapvető jogok magas szintű védelme a káros hatásokkal szemben;
- az innováció támogatása

4-ből legalább 3 cél részben
versenyképességi

és

gazdaságfejlesztési jellegű,

de

azokat nem konkrét rendelkezések hajtják végre a szabályozásban.

5. A versenyképességi szempontokat érvényesíteni kell

Következtetés (1):

Az európai uniós rendeleti szabályozásnak **előnye**, de egyben **korlátja** is az **egységesítés** és a **kiszámíthatóság**:

- 4-6 éves időtávon a piaci szereplőknek nem kell számítaniuk az AI Act jelentős tartalmi **módosítására**,
- bármikor felmerülhetnek olyan új, **eddig nem azonosított problémák**, amelyekre az AI Act nem ad választ,
- nem várt esetben kiderülhet az is, hogy az elfogadott **szabályok valamelyike hátrányba** hozza az európai piaci szereplőket globális vetélytársaikkal szemben.

Megoldást az jelenthet, ha

- az unió **'fast track'** megközelítést alkalmaz a rendelet esetleg soron kívül szükséges **módosításai** esetében,
- a végrehajtásért felelős uniós és tagállami szervek pedig **kiemelt szempontként** kezelik az uniós piacon letelepedett **vállalkozások versenyképességének** biztosítását.

5. A versenyképességi szempontokat érvényesíteni kell

Következtetés (2):

A végrehajtás során kiemelten fontos a **hatósági kötelezés eszközein túli jogintézmények alkalmazása:**

- ✓ **piaci önszabályozási eszközök** támogatása
 - uniós és tagállami szinten is (uniós példa: [AI Pact](#))
- ✓ **konzultációs fórumok** működtetése
 - uniós és tagállami szinten is (uniós példa: [EU AI Board](#))
- ✓ **szabályozói tesztkörnyezet** (regulatory sandbox) működtetése
 - legalább egy ilyen, bármely AI megoldásra alkalmazott rendszer bevezetése az AI Act alapján tagállami kötelezettség
 - az innovatív megoldások könnyített adminisztrációs elvárások mellett, de az érintett hatóságok által folyamatosan felügyelt tesztelésére/piaci bevezetésére szolgál.

**Köszönöm megtisztelő
figyelmüket!**

**Neumann
Technológiai
Platform**

vajda.viktor@neum.hu

<https://neum.hu/>